

2022 METŲ JAV LKMA SUVAŽIAVIMAS (English translation below)

JAV LKMA (Lietuvių katalikų mokslo akademijos) 2022 narių suvažiavimas įvyko šeštadienį, rugsėjo 10 d. Suvažiavimas buvo virtualus, naudojant ZOOM.

Iš viso dalyvavo 19 žmonių: 3 iš Lietuvos; 3 iš Illinojaus; 2 iš Virginijos; 2 iš New Yorko; 2 iš Rhode Island; 7 iš Massachusetts. Tai buvo proga pasiklausti jaunų mokslininkų pranešimų neišeinant iš namų.

Pirmą pranešimą skaitė dr. Petras Kazlas. Petras įsigijo elektros inžinerijos daktarą Colorado universitete 1999 m. Šiuo metu jis yra HNU Labs įkūrėjas ir konsultantas. Jo firma padeda kitiems vystyti produktus elektronikos, optikos ir puslaidininkių srityse. Jis yra Bostono lietuvių skautų vadovas ir JAV LKMA narys. Jo sūnus ir dukrelė pennai baigė Bostono lietunistinę aukštesniąją mokyklą.

Petras įdomiai aiškino apie nanotechnologiją bei jos pritaikymą gaminiams, kurie tausoja energiją. Kalbėjo apie LED lempų išvystymą. Paaiškino kaip nanotechnologija naudojama LED lempose bei Kindle „puslapiuose“. Petras numato, kad už 5 metų privatiems namams bus gaminami langai kurie rinks saulės spindulius ir gamins elektrą naudojant nanotechnologiją.

Antrasis pranešimas buvo dr. Adelės Bubnytės. Adelė įsigijo daktarą Rockefeller universitete 2019 metais. Tais pačiais metais įstojo į Tsai laboratoriją Massachusetts Institute of Technology kaip postdoctoral associate, kur ir dabar tęsia tyrinėjimus.

Adelė visus sudomino savo pranešimu apie smegenų ligų tyrinėjimą. Kalbėjo apie Alzheimerio ligą bei demenciją ir nepasisekusius bandymus išvystyti vaistus, kurie galėtų šias ligas gydyti. Tsai laboratorija naudoja kamienines ląsteles sukurti veikiančių smegenų modelius lėkšėlėse. Jie naudoja Shinya Yamanako procedūrą iš nediferencijuotų kamieninių ląstelių sukurti diferencijuotas smegenų ląsteles. Naudojant šiuos smegenų modelius jie pajėgs žymiai efektingiau tikrinti įvairių vaistų poveikį smegenų ligom.

Trečiasis pranešimas buvo Rositos Garškaitės, kuri yra Vilniaus universiteto Tarptautinių santykių ir politikos mokslų instituto doktorantė. Nuo 2018 iki 2020 m. buvo krikščioniško dienraščio bernardinai.lt vyriausioji redaktorė. 2021 m. laimėjo JAV LKMA Dr. Juozo Kriaučiūno stipendiją.

Savo disertacijoje Rosita nagrinėja Lietuvos katalikų politinį mąstymą apie Europos sąjungą - darbo analizės pagrindas yra giluminiai interviu su 50 katalikų iš Vilniaus ir dviejų mažesnių miestų, papildomai apžvelgtas viešas vyskupų diskursas. Pranešime doktorantė pristatė, kaip

uolūs katalikai sprendžia dilemą tarp egzistencinio saugumo ir ontologinio nesaugumo, siejama su ES. Palaikymas Lietuvos narystei ES kyla ne tik iš materialinės gerovės, bet ir iš patiriamo saugumo jausmo. Kaip sako viena Rositos pašnekovė, „jei ne ES, dabar būtume Ukrainos vietoje“. Tuo pačiu baiminamasi vertybinių pokyčių, kurie gresia katalikiškam tapatumui ir „krikščioniškoms tautos vertybėms“. Visgi tie nuogastavimai prie „kieto“ euroskepticizmo neatveda. Kai kurie juos mato ir kaip dovaną, kuri neleidžia „įsipatoginti“ savo tikėjime.

Visi pranešimai buvo priimti su gyvomis diskusijomis ir tikru susidomėjimu. Džiaugėmės, kad mūsų jauni mokslininkai dalyvauja pažangiose technologijose ir joms net vadovauja. Taip pat džiaugiamės, kad nepasiduoda išoriniams spaudimams atsisakyti savo gilių moralinių įsitikinimų.

JAV LKMA kasmet ruošia susitikimus per kuriuos jauni mokslininkai pristato savo mintis, savo darbus. Tai yra būdas suburti lietuvius mokslininkus ir duoti jiems forumą, kuriame jie gali pasijusti dalis bendruomenės, kurioje yra vertinami kaip mokslininkai.

Mirga Girniuvienė, LKMA Pirmininkė

ANNUAL LCAS MEMBER MEETING

The 2022 annual Lithuanian Catholic Academy of Sciences (LCAS) member meeting took place on Saturday, September 10. The meeting was virtual, using ZOOM.

The meeting was attended by 19 people: 3 in Lithuania; 3 in Illinois; 2 in Virginia; 2 in New York; 2 in Rhode Island; 7 in Massachusetts.. It was an opportunity to listen to the thoughts of young academicians without ever leaving your home.

The first lecture was presented by Dr. Petras Kazlas. Petras received his doctorate at Colorado University in 1999. Presently he is one of the founders of HNU Labs and a consultant in nanotechnology. His company helps develop products in electronics, optics and semiconductors. Petras is the leader of Boston's Lithuanian Scouts and a member of LCAS. His daughter and son graduated from the Boston Lithuanian High school last year.

Petras gave an interesting explanation of how nanotechnology is used in products which conserve energy. He spoke about the development of LED lamps. He explained how nanotechnology is used in LED lamps and in Kindle. He predicts that in 5 years private homes will have windows which use nanotechnology to produce electricity from sunlight.

The second lecture was presented by Dr. Adèle Bubernys. Adèle received her doctorate at Rockefeller University in 2019. That same year she joined the Tsai laboratory at Massachusetts Institute of Technology as a postdoctoral associate, and continues her research at the Tsai Lab.

Adèle spoke specifically about research in the area of neurodegenerative disease, including Alzheimer's and dementia. She touched on various unsuccessful attempts to develop drugs to cure these disease. The Tsai laboratory uses stem cells to create functioning brain models in Petri dishes. They use the procedure developed by Nobel laureate Shinya Yamanaka to create differentiated brain cells from undifferentiated somatic cells. Using these brain models they will be able to test various drugs with better efficiency and reproducibility.

The third lecture was given by Rosita Garškaitė. Rosita is a doctoral candidate at Vilnius University's Institute of International Relations and Political Science. She was editor or *bernardinai.lt* from 2018 to 2020 m. She received the LCAS Dr. Juozas Kriaučiūnas award in 2021.

Rosita analyzed the political thinking of Lithuanian Catholics regarding the European Union. She based her comments on 46 deep interviews with 50 active Catholics from Vilnius and two smaller towns. Almost all interview participants agreed that the European Union ensures the “existential” freedom of Lithuanians. If Lithuania were not a part of the EU, she would now be in the same situation as Ukraine. However a distinction needs to be made between “existential” and “ontological” freedom. Almost all interviewees agreed that the EU is pressuring its members in ways that limit freedom of conscience. On the other hand, many interviewees agreed that Lithuanians should not bow down to this pressure. It should be viewed as a present because it prevents Lithuanians from becoming morally complacent.

All three lectures generated lively questions and discussion. We are pleased that our young scientists participate in leading edge technologies. And we are glad that they do not yield in the face of external pressures to betray their moral principles.

LCAS organizes member meetings annually, inviting young scientists to present their ideas and their work. That is a way of giving them a forum in which they can feel a part of a community which appreciates and values their scientific work.

Mirga Girniuvienė, LCAS President